

ПРОБЛЕМИ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ В ПРОЦЕСІ ПОДОЛАННЯ КРИЗОВИХ ЯВИЩ

(опубліковано: Матеріали ХП Міжнародної науково-практичної конференції НУХТ, 19-20.03.2009 – Київ: НУХТ, 2009 – С. 67-69)

В контексті структурної переорієнтації національного ринкового розвитку доцільно звернути увагу на наступні напрямки. Перше, це потужний сектор харчової переробної продукції, який займав у різні роки від 14 до 18% у ВВП. Продукція цієї галузі є постійним джерелом гривневих та валютних грошових потоків, стабільним реципієнтом інвестицій (до 2003 р. займала перше місце за рівнем іноземних інвестицій), була локомотивом виходу з рецесії – в 1995 р., першою продемонструвавши позитивну динаміку, а в 2001 р. – найвищу в країні. Друге, з огляду на вищезазначене, потребує уваги сектор сировинного забезпечення – АПК, який до того ж має власний потужний експортний потенціал у зерновій сфері.

В результаті вступу України до СОТ найбільших втрат зазнала харчова промисловість: особливо виробництво напоїв та тютюнових виробів, м'ясо-молочної та плодоовочевої продукції. За різними оцінками сукупне виробництво продукції в галузі знизиться на 22-24%, що є результатом зниження ставок увізного мита та неможливістю національних харчових підприємств конкурувати з лідерами світового ринку за рівнем витрат на виробництво. Із 97 позицій зобов'язань по зниженню тарифного регулювання імпорту 25 або 25,8% стосуються сільськогосподарської та харчової продукції. Конкуренція з бору тростинного замітника в купі з не виваженою митно-тарифною політикою держави призвела до 100% скорочення обсягів збуту за період з 1991 р. до 2008 р. За визнанням аналітиків для забезпечення виробництва цукру Україні достатньо 30-40 заводів замість 120 діючих. Внутрішній ринок цукру по групі А розподілений між 5-ма потужними компаніями, а після виконання зобов'язань по скороченню поставок по групі В конкуренція тільки посилиться, що вкупі із принципом отримання доступу до квот та можливостей переробки цукру-сирцю означає ще потужніше використання адміністративного ресурсу досягнення бізнес-переваги.

Прогноз попереджує про високу імовірність зниження виробництва продукції на внутрішній ринок на 25,3%, експорту – на 19,2%, проте очікується зростання імпорту на 147,2%.

Скорочення обсягів виробництва призведе до скорочення зайнятості. За попередніми оцінками цей процес може досягнути в перші роки після вступу 36% по окремим підгалузям. За даними аудиторсько-консалтингової компанії ERNST&YOUNG більше половини

опитаних компаній у харчовій промисловості та торгівлі продуктами харчування заявили про скорочення своїх планів найму персоналу, 65% - про скорочення своєї виробничої програми, 25% компаній планують скорочувати допоміжний та виробничий персонал. План скорочення виглядає наступним чином: 18% - робітники, 12% - професійні та адміністративні кадри, 9% - середня ланка керівного складу. До складу антикризових дій у планах компаній віднесені скорочення заробітної плати – 27% підприємств, 23% підприємств збираються змінити перелік пільг для працівників, 30% підприємств істотно (до 43% обсягів фінансування) скорочують витрати на професійне навчання.

Таким чином, перед підприємствами харчової промисловості стоїть важке завдання: стимулювати державу та галузеве управління сконцентрувати можливості створенні секторальних РТУ: зернового та продуктового, що дозволить більш якісно захищати національного виробника і не тільки зберегти виробничий потенціал національної продуктової безпеки, а за рахунок підтримки харчової промисловості зберегти зайнятість, купівельну спроможність, стабільність бюджетного наповнення.